

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПРАВознавства»

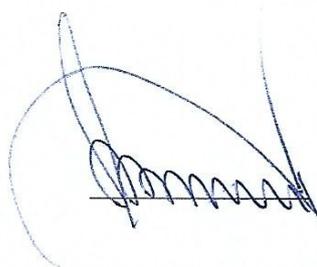
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	20 Аграрні науки та продовольство
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	205 Лісове господарство
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Лісове господарство
ТИП ДИСЦИПЛІНИ	Обов'язкова компонента
МОВА НАВЧАННЯ	Українська

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основи правознавства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство» / Укладач: В. В. Макарчук. Біла Церква: БНАУ, 2025. 23 с.

Розробник: В.В. Макарчук, д-р юрид. наук, доцент

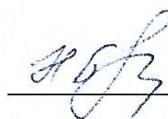
Робочу програму затверджено на розширеному засіданні кафедри лісового господарства
(Протокол № 14 від 07 липня 2025 р.)

Завідувач кафедри лісового господарства,
професор

Василь ХРИК

Завідувач кафедри конституційного права та
теоретико-правових дисциплін, професор

Наталія БРОВКО

Гарант ОП, доцент

Тетяна ЛОЗІНСЬКА

Схвалено науково-методичною комісією агробіотехнологічного факультету
(Протокол № 4 від 21. 07. 2025 р.)

Голова науково-методичної комісії,
професор

Леся КАРПУК

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 205 «ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»	5
4. ОЧІКУВАННІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА»	6
6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
7.1. Лекції	7
7.2. Теми практичних занять	12
7.3. Самостійна робота	13
7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань	15
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	17
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	18
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	20
13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	20

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025-2026 навчальний рік, на вивчення навчальної дисципліни «Основи правознавства» для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 42 години (лекції – 14, практичні заняття – 28), самостійна робота здобувачів – 48 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	20 Аграрна наука та продовольство	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 205 «Лісове господарство»	<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	5-й
Загальна кількість академічних годин – 90		<i>Семестр</i>	
		8-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	<i>Лекції</i>	
		16 год	4 год
		<i>Практичні</i>	
		32 год	4 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		42 год	82 год
		Підсумковий контроль: залік	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи правознавства» є засвоєння здобувачами вищої освіти основоположних знань, що базуються на узагальненому розгляді широкого кола питань з основ правового життя в Україні, є формування цілісного, системного розуміння державно-правових явищ, генези та закономірностей їх функціонування і розвитку, оволодіння понятійно-категоріальним апаратом сучасної юриспруденції і правової практики.

Предметом навчальної дисципліни «Основи правознавства» є вивчення державно-правової дійсності, а саме: закономірностей права, нормативно-

юридичного змісту правової норми, юридичної техніки, засобів і прийомів правової роботи.

Завдання викладання навчальної дисципліни «Основи правознавства» полягає у відображенні основних положень права, підвищення рівня правової свідомості і правової культури здобувачів вищої освіти, вироблення вмінь і навичок та подальшому використанню законодавства в практичній роботі за обраною спеціальністю.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Основи правознавства» базується на знаннях таких дисциплін як «Вступ до спеціальності», «Історія української державності та національної культури», «Філософія», які вивчаються на 1 курсі.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВИТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 205 «ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

ФК 10. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.

ФК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

ФК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому, регіональному, національному і глобальному рівнях.

4. ОЧІКУВАННІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, національної гідності та патріотизму.

ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

ПРН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН 13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА»

Змістовий модуль 1. Основи теорії, цивільного, сімейного та трудового права

Тема 1. Принципи академічної доброчесності. Основи теорії держави та права.

Тема 2. Основи цивільного та сімейного права України.

Тема 3. Основи трудового права України.

Змістовий модуль 2. Основи аграрного, земельного, екологічного, кримінального та інших галузей права

Тема 4. Основи аграрного права України.

Тема 5. Основи земельного та екологічного права України.

Тема 6. Основи кримінального права України.

Тема 7. Основи інших галузей права.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	ін д	СРС		л	п	лб	інд	СРС
Змістовий модуль 1. Основи теорії, цивільного, сімейного та трудового права												
Тема 1.	12	2	4		2	4	13	1	1		1	10
Тема 2.	12	2	4		2	4	11				1	10
Тема 3.	12	2	4		2	4	14	1	1		2	10
<i>Разом за модуль 1</i>	<i>36</i>	<i>6</i>	<i>12</i>		<i>6</i>	<i>12</i>	<i>38</i>	<i>2</i>	<i>2</i>		<i>4</i>	<i>30</i>
Змістовий модуль 2. Основи аграрного, земельного, екологічного, кримінального та інших галузей права												
Тема 4.	12	2	4		2	4	12				2	10
Тема 5.	14	2	6		2	4	14	1	1		2	10
Тема 6.	12	2	4		2	4	12				2	10
Тема 7.	16	4	6		2	4	14	1	1		2	10
<i>Разом за модуль 2</i>	<i>54</i>	<i>10</i>	<i>20</i>		<i>8</i>	<i>16</i>	<i>52</i>	<i>2</i>	<i>2</i>		<i>8</i>	<i>40</i>
Всього годин	90	16	32	–	14	28	90	4	4	-	12	70

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p><i>Змістовий модуль 1. Основи теорії, цивільного, сімейного та трудового права</i></p> <p><i>Тема 1. Принципи академічної доброчесності. Основи теорії держави та права</i></p> <p>Академічна доброчесність. Предмет і метод теорії держави і права. Загальна характеристика первісного суспільства. Наукові теорії виникнення держави.</p> <p>Поняття й ознаки держави. Поняття і класифікація функцій держави: внутрішні та зовнішні функції сучасної правової держави. Форми здійснення функцій держави.</p> <p>Поняття і структура форми держави. Форма державного правління: поняття, ознаки та види монархії; поняття, ознаки та види республіки. Форма державного устрою. Форма державного політичного режиму: поняття та види.</p> <p>Загальна характеристика концепцій про сутність і соціальне призначення держави. Україна як суверена, демократична, правова та соціальна держава.</p> <p>Поняття права. Джерела права. Право у суб'єктивному й об'єктивному розумінні. Поняття та види соціальних норм. Функції та принципи права.</p> <p>Поняття норм права. Структура норм права. Поняття системи права та її основні ознаки. Елементи структури системи права. Загальна характеристика основних галузей права України. Поняття та види систематизації законодавства України.</p> <p>Правові відносини, загальна характеристика. Правопорушення: поняття, види склад. Юридична відповідальність: поняття і ознаки. Поняття правової поведінки. Правомірна поведінка. Законність та правопорядок.</p>	2
2	<p><i>Тема 2. Основи цивільного та сімейного права України</i></p> <p>Поняття і предмет цивільного права України. Загальна характеристика Цивільного кодексу України. Поняття,</p>	

<p>особливості, елементи цивільного правовідношення. Відповідальність у цивільному праві. Учасники цивільних відносин. Поняття, види та признаки юридичної особи. Поняття і загальна характеристика цивільної правоздатності та цивільної дієздатності.</p> <p>Поняття та види цивільно-правової угоди. Цивільно-правові договори: поняття, види. Договір купівлі-продажу. Договір обміну. Договір найму (оренди). Договір дарування.</p> <p>Поняття та форми власності в Україні. Суб'єкти права власності. Способи набуття та припинення права власності. Захист права власності. Поняття творчої діяльності та інтелектуальної власності. Особисті немайнові права громадян та їх захист. Майнові права громадян і юридичних осіб.</p> <p>Позов, його поняття та зміст, види позовів. Строки та терміни. Позовна давність, її поняття. Загальна та спеціальна позовна давність. Зміна тривалості, обчислення та початок перебігу позовної давності.</p> <p>Поняття спадкового права. Склад спадщини. Усунення спадкоємців від права на спадкування. Наслідування по закону. П'ять черг спадкоємців. Наслідування по заповіту. Прийняття спадщини, строки прийняття. Відмова від прийняття спадщини. Право на обов'язкову частку спадщини. Спадковий договір.</p> <p>Поняття та предмет сімейного права України. Загальна характеристика Сімейного кодексу України.</p> <p>Поняття сім'ї та шлюбу. Підстави, умови та порядок укладення шлюбу. Підстави і порядок розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним. Шлюбний контракт. Права та обов'язки подружжя. Права та обов'язки батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів. Позбавлення батьківських прав. Опіка, піклування, усиновлення, патронат.</p> <p style="text-align: center;"><i>Тема 3. Основи трудового права України</i></p> <p>Поняття та принципи трудового права України. Джерела трудового права. Загальна характеристика Кодексу законів про працю. Трудові правовідносини. Суб'єкти трудового права. Колективний договір: поняття, зміст.</p> <p>Трудовий договір: поняття, сторони, умови укладення, зміст, види трудового договору. Контракт – особлива форма</p>	2
---	---

	<p>трудового договору. Порядок прийняття на роботу. Порядок припинення трудового договору: з ініціативи працівника, з ініціативи власника або уповноваженого ним органу.</p> <p>Робочий час і його види. Скорочений та неповний робочий час. Час відпочинку: поняття і види. Робочий час і час відпочинку неповнолітніх. Особливості праці жінок і молоді. Оплата праці. Трудова дисципліна. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Види дисциплінарних стягнень. Матеріальна відповідальність. Індивідуальні й колективні трудові спори.</p> <p>Соціальне забезпечення: поняття, предмет права соціального забезпечення. Джерела права соціального забезпечення. Соціальні гарантії. Соціальне страхування. Види пенсій за законодавством України. Види соціальної допомоги сім'ям із дітьми.</p> <p style="text-align: center;">Змістовий модуль 2. Основи аграрного, земельного, екологічного, кримінального та інших галузей права</p> <p style="text-align: center;"><i>Тема 4. Основи аграрного права</i></p> <p>Предмет аграрного права України. Методи правового регулювання аграрного права.</p> <p>Система аграрного права. Джерела аграрного права. Суб'єкти та об'єкти аграрних правовідносин.</p> <p>Правове становище фермерського господарства. Державне сільськогосподарське підприємство. Сільськогосподарським акціонерним товариством. Особисте селянське господарство.</p> <p>Державне регулювання в аграрній сфері.</p> <p style="text-align: center;"><i>Тема 5. Основи земельного та екологічного права України</i></p> <p>Поняття і предмет земельного права. Види земель та їх правовий статус. Суб'єкти земельного права. Право власності на землю. Оренда земель. Порядок вирішення земельних спорів. Відповідальність за порушення земельного законодавства.</p> <p>Правове регулювання лісового господарства. Законодавство про охорону лісів.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
--	--	-------------------

	<p>Екологічне право: поняття, предмет, система. Законодавство про охорону навколишнього природного середовища: загальна характеристика. Екологічні права й обов'язки громадян. Права і обов'язки природокористувачів. Природо-заповідний фонд. Червона книга. Відповідальність за порушення екологічного законодавства. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»</p>	2
	<p style="text-align: center;"><i>Тема 6. Основи кримінального права України</i></p> <p>Поняття і предмет кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття кримінальної відповідальності. Поняття злочину та його ознаки. Склад злочину. Стадії скоєння злочину. Добровільна відмова від вчинення злочину. Поняття і види обставин, що виключають злочинність діяння: необхідна оборона, крайня необхідність. Співучасть у злочині. Види співучасників злочину.</p> <p>Поняття покарання. Система і види покарань: основні, додаткові, покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові. Судимість: поняття, погашення, зняття. Кримінальна відповідальність неповнолітніх.</p>	2
	<p style="text-align: center;"><i>Тема 7. Основи інших галузей права</i></p> <p>Соціальне забезпечення: поняття, предмет права соціального забезпечення. Джерела права соціального забезпечення. Соціальні гарантії. Соціальне страхування. Види пенсій за законодавством України. Види соціальної допомоги сім'ям із дітьми.</p> <p>Предмет і джерела житлового права. Загальна характеристика Житлового кодексу України. Право громадян на житло. Порядок отримання житла. Житловий фонд України.</p> <p>Поняття і предмет адміністративного права. Джерела адміністративного права. Загальна характеристика кодексу України про адміністративні правопорушення. Державна служба в Україні: поняття, правовий статус державних службовців. Поняття державного управління. Поняття адміністративної відповідальності. Адміністративні стягнення: поняття та види.</p>	4

	Поняття і предмет фінансового права України. Система та джерела фінансового права. Бюджетне право і бюджетна система. Бюджетний процес. Система оподаткування. Поняття податку. Види податків. Податок з доходів фізичних осіб. Банківська система України.	
Разом годин		16

7.2 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
Основи теорії, цивільного, сімейного та трудового права		
1	Принципи академічної доброчесності. Основи теорії держави та права <i>Питання до обговорення:</i> Академічна доброчесність. Теорії походження держави і права. Держава: основні поняття. Механізм (апарат) держави. Громадянське суспільство і держава	4
2	Основи цивільного та сімейного права України <i>Питання до обговорення:</i> Цивільне право як галузь права. Фізичні особи як учасники цивільних правовідносин. Опіка та піклування. Юридичні особи як учасники цивільних правовідносин. Строки та терміни в цивільному праві. Поняття сім'ї. Предмет сімейного права. Шлюб. Недійсність шлюбу.	4
3	Основи трудового права України <i>Питання до обговорення:</i> Трудове право як самостійна галузь права. Трудовий договір. Робочий час і час відпочинку. Оплата праці. Охорона праці.	4
Разом за змістовий модуль 1		12

<i>Змістовий модуль 2.</i>		
Основи аграрного, земельного, екологічного, кримінального та інших галузей права		
4	Основи аграрного права України Основи аграрного права. Агропромисловий комплекс України. Державна правова політика в сфері АПК.	4
5	Основи земельного та екологічного права України <i>Питання до обговорення:</i> Земельне право та земельні правовідносини. Склад та цільове призначення земель України. Приватизація земельних ділянок. Правові засади ринкового обігу земельних ділянок. Поняття, предмет і метод екологічного права. Загальна характеристика законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Право природокористування. Правове регулювання лісового господарства. Законодавство про охорону лісів. Відповідальність за порушення екологічного законодавства.	6
6	Основи кримінального права України <i>Питання до обговорення:</i> Кримінальне право як галузь права. Кримінальний закон. Поняття й ознаки злочину. Кримінальна відповідальність та її підстави. Склад злочину. Покарання.	4
7	Основи інших галузей права <i>Питання до обговорення:</i> Поняття і предмет адміністративного права. Основи житлового законодавства. Основи законодавства про соціальний захист і охорону здоров'я. Міграційне право в Україні. Участь України в міжнародних конвенціях.	6
Разом за змістовий модуль 2		20
Всього		32

7.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
1	<p>Принципи академічної доброчесності. Основи теорії держави та права Причини і шляхи виникнення держави і права. Функції держави. Правова соціальна держава.</p>	6
2	<p>Основи цивільного та сімейного права України Об'єкти цивільних прав. Право власності. Загальні положення про правочини. Односторонні правочини та договір. Спадкове право.</p>	6
3	<p>Основи трудового права України Трудовий договір та контракт. Відпустка та її види. Матеріальна відповідальність. Трудові спори.</p>	6
Разом за змістовий модуль 1		18
<i>Змістовий модуль 2.</i>		
4	<p>Основи аграрного права України Джерела аграрного права. Суб'єкти аграрних правовідносин. Особливості правового регулювання АПК України.</p>	6
5	<p>Основи земельного та екологічного права України Джерела земельного права. Приватизація землі. Склад та цільове призначення земель України. Правові засади ринкового обігу земельних ділянок Природоресурсні кодекси і закони України. Право власності на природні ресурси. Особливості оренди природних ресурсів. Правове регулювання лісового господарства. Законодавство про охорону лісів. Відповідальність за порушення екологічного законодавства.</p>	6

6	Основи кримінального права України Склад злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння. Закінчений та незакінчений злочин. Співучасть у вчиненні злочину.	6
7	Основи інших галузей права Поняття і предмет адміністративного права. Основи житлового законодавства. Основи законодавства про соціальний захист і охорону здоров'я. Міграційне право в Україні. Участь України в міжнародних конвенціях	6
Разом за змістовий модуль 2		30
Всього годин		48

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Теми есе:

1. Предмет і метод теорії держави і права.
2. Додержавне суспільство.
3. Поняття держави.
4. Основні теорії виникнення держави.
5. Східний, азіатський та європейський шляхи виникнення держави.
6. Типи держави.
7. Форми державного правління.
8. Територіальний устрій держави.
9. Функції держави.
10. Основні сучасні концепції держави.
11. Поняття тоталітарної та авторитарної держави.
12. Поняття демократичної, соціальної та правової держави.
13. Поняття права.
14. Принципи права.
15. Принцип верховенства права.
16. Функції права.
17. Типи праворозуміння.
18. Поняття правосвідомості.
19. Правова культура.
20. Правові відносини.

21. Правова поведінка.
22. Поняття правопорушення.
23. Юридична відповідальність.
24. Законність і правопорядок.
25. Конституційне право як галузь права України.
26. Джерела конституційного права України.
27. Територіальний устрій України. Автономна Республіка Крим.
28. Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України.
29. Підстави та порядок набуття та втрати громадянства України.
30. Гарантії дотримання конституційних прав і свобод громадян в Україні.
31. Правове регулювання громадянства в Україні.
32. Конституційно-правовий статус законодавчої влади в Україні.
33. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в Україні.
34. Загальна характеристика інституту глави держави в Україні.
35. Загальна характеристика судової системи України.
36. Конституційний Суд України.
37. Правовий статус органів місцевого самоврядування в Україні.
38. Референдум як форма реалізації народовладдя.
39. Виборче право та виборча система України.
40. Вибори Президента України.
41. Вибори народних депутатів України.
42. Вибори до органів місцевого самоврядування в Україні.
43. Поняття кримінального права.
44. Предмет і метод кримінального права.
45. Загальна характеристика Кримінального кодексу України.
46. Кримінальна відповідальність та її підстави.
47. Поняття злочину та його ознаки.
48. Склад злочину.
49. Стадії злочину. Добровільна відмова від вчинення злочину.
50. Співучасть у злочині.
51. Види кримінальних покарань.
52. Необхідна оборона. Крайня необхідність.
53. Поняття цивільного права України.
54. Джерела цивільного права України.
55. Загальна характеристика Цивільного кодексу України.
56. Спадкування за законом та за заповітом.
57. Права та обов'язки матері, батька і дитини.
58. Підстави та правові наслідки позбавлення батьківських прав.
59. Поняття, зміст та порядок укладення трудового договору.

60. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.
61. Житловий фонд. Надання жилих приміщень.
62. Суб'єкти екологічного права.
63. Правоохоронні органи України.
64. Служба безпеки України.
65. Збройні Сили України.

Завдання вибраного проєкту: ґрунтуючись на концептуальних засадах чинного законодавства та науковій літературі розкрити питання вибраного проєкту, що свідчить про засвоєння здобувачем матеріалу дисципліни.

Здобувач вищої освіти за погодженням з викладачем може запропонувати власну тему проєкту.

Методичні рекомендації щодо оформлення проєкту:

А) Організація роботи над проєктом:

- здобувач упродовж часу, відведеного на вивчення дисципліни, під час аудиторних занять та самостійної роботи з навчальним матеріалом аналізує сутність наукових досліджень у сучасних умовах з метою визначення найбільш доцільних заходів, що можна відобразити у вибраному ним проєкті;

- від теми до теми ця методика повинна розвиватися і вдосконалюватися. При цьому можна використовувати додатковий матеріал, не передбачений програмою (за умов попередньої консультації з викладачем);

- завершується вивчення предмету захистом проєкту. Форм захисту може бути кілька: публічний (аудиторія), індивідуальний (викладач), презентаційний (конкурс проєктів).

Б) Оформлення проєкту:

- рекомендується виконувати проєкт з використанням мультимедійних комп'ютерних програм;

- структура проєкту вибудовується у відповідності до основних вимог нормативних актів;

- при оформленні проєкту бажано використовувати схеми, таблиці, ілюстрації, музичний супровід, відео матеріали, анімаційні фільми власного виготовлення.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційних годин використовується: розповідь – оповідна, Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних завдань – індивідуальних та в групах; конференцій; ділових та рольових ігор.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни «Основи правознавства» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувачів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Оцінку на практичному занятті здобувач отримує за виконані практичні роботи, командні проєкти, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Основними видами самостійної роботи є підготовка фахових доповідей, презентацій, есе, участь у командних проєктах, виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній / інформальній освіті здійснюється відповідно до чинного Положення https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_neformal_osvita_2024.pdf

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за десятибальною шкалою оцінювання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$\text{БПК} = \frac{\text{САЗ} \times \text{max ПК}}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих здобувачем оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність здобувача на занятті у формулі приймається як «0».

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного та рубіжного контролю і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в електронному журналі академічної групи. Поточний та рубіжний контроль здійснюють за десятибальною шкалою. Результати оцінювання здобувача виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ, які автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт. Максимально можлива кількість балів: практичні заняття – 30; самостійна робота – 30, рубіжний контроль – 40.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти

Максимально можлива к-ть балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Загальний бал
Залік	30	30	40	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100- бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік

90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D		
60–63	E	Задовільно	
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint;
3. Нормативно-правова документація.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативна база:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Водний кодекс України : Закон України від 6 червня 1995 р. № 213-95/ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
5. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12. 1984 р. №8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
7. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
8. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01. 1994 р. № 3852-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
9. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
10. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

11. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
12. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>
13. Про рослинний світ : Закон України від 09.04. 999 р. № 591-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>
14. Про тваринний світ : Закон України від 13.12.2001 р. № 2894-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>
15. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
16. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
17. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
18. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
19. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402- VII. URL: VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
20. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
21. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
22. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>
23. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15.05.2003 р. № 742. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15>
24. Про фермерське господарство : Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15>

Базова література:

1. Боднарчук О.Г. Земельне право : навчальний посібник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 446 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Zemelne-pravo.pdf
2. Земельне право : підручник / О. І. Баїк, У. П. Бобко, М. С. Долинська, А. О. Дутко, Н. М. Павлюк ; за ред. О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2021. 385 с. URL: <https://surl.li/zfrzur>
3. Каракаш І. І. Екологічне право України : курс лекцій. Одеса :

Національний університет «Одеська юридична академія», 2020. 321 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/4c48ce31-bd18-46cc-9611-5b590204820f>

4. Макарчук В. В. Методичні вказівки для практичних занять і самостійного вивчення навчальної дисципліни "Основи правознавства" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей 201 "Агрономія", 205 "Лісове господарство", 206 "Садово-паркове господарство", 141 "Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка" / уклад. В. В. Макарчук. Біла Церква : БНАУ, 2023. 54 с. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/10281>

5. Правознавство : навчальний посібник / за заг. ред. С. В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с. URL: <https://duan.edu.ua/images/staff/departments/law/Files/pravoznavstvo.pdf>

6. Ярошенко О. М. Трудове право України : підручник. Харків, 2022. 376 с. URL: <https://surl.li/cxqlft>

7. Яцишин М. М. Основи правознавства : навч. посіб. для здобувачів освіти неюрид. спец. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 196 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23219/3/osn_pravozn_neyur.pdf

Додаткова література:

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с. URL: <https://surl.li/qxtoyi>

2. Бутирський А. А. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL: <https://surl.li/cc/bogfbo>

3. Конституційне право : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2021. 528 с. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf

4. Макарчук В. В. Поняття правового статусу правоохоронних органів. *Правові горизонти*. 2020. № 23. С. 90-94. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/5350>

5. Макарчук В. В. Правові підстави функціонування правоохоронних органів як суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. № 4. С. 130-135. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/7035>

6. Макарчук В. В. Державна лісова охорона як суб'єкт владних повноважень у сфері забезпечення національної безпеки. *From Ideas to Solutions: Innovations in Science and Technology : Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference (London, 21-23 April 2025)*. London, United Kingdom. 2025. P. 75-82. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/13991>

7. Макарчук В. В. Правові аспекти забезпечення екологічної безпеки в лісовому господарстві України в контексті євроінтеграції. *Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої освіти, науки та виробництва : Матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.* (БНАУ, 18 квітня 2025 р.). Біла Церква, 2025. С. 200-202. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14029>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України — <http://www.rada.gov.ua>
2. Президент України — <http://www.president.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
4. Конституційний суд України — <http://www.ccu.gov.ua>
5. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини — <http://www.ombudsman.gov.ua>
6. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського — <http://www.nbuv.ua>
7. Національна юридична бібліотека — http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html